Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра початкової та дошкільної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан
факультету педагогічної освіти
_____ Герцюк Д.Д.

«____» _____ 2023 року

ПРОГРАМА
ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ
ІНОЗЕМНА МОВА ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

для студентів
спеціальності 013 Початкова освіта (ОР Бакалавр)

Денна форма навчання

2022-2023 навчальний рік

Програма державного екзамену зі спеціалізації «Іноземна мова та методика навчання» для студентів спеціальності 013 Початкова освіта денної і заочної форми навчання

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Кафедра початкової та дошкільної освіти факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

Розробники:
Нос Л. С., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти;
Деркач Ю. Я., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти;
Собчук А. А., асистент кафедри початкової та дошкільної освіти.

Програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти

Протокол від "7" березня 2023 року № 8

Завідувач кафедри _____ проф. Мачинська Н.І.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на навчально-методичній комісії факультету педагогічної освіти

Протокол № 5 від «21» 04 2023 року

Голова НМК _____ доц. Нос Л. С.

Схвалено Вченою радою факультету педагогічної освіти

Протокол №_ від "___" _____ 2023 року

Голова Вченої ради _____ доц. Герцюк Д.Д.

Пояснювальна записка

Розвиток освіти в Україні визначається у загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності загальносвітової культури, реалізацією положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки. Державний іспит "Іноземна мова та методика навчання" має на меті визначити готовність студентів до здійснення професійно-методичних функцій вчителя іноземної мови у початковій школі. У межах іспиту перевіряється та оцінюється практична та науково-теоретична підготовка здобувачів освіти: сформованість комунікативних та організаційних умінь, необхідних учителю іноземної мови у початковій школі в його професійній діяльності; вміння проводити самостійні науково-практичні дослідження. До складання державного іспиту з іноземної мови і методики її навчання (освітній рівень "бакалавр") допускаються студенти IV курсу, які виконали всі вимоги навчального плану.

Екзамен проводиться в усній формі. Екзаменаційний білет до державного іспиту «Іноземна мова та методика навчання» включає три завдання:

1) Читання, переклад та переказ тексту;
2) монологічна розповідь за запропонованою темою;
3) питання з методики навчання іноземної мови.

Мета завдань полягає у виявленні умінь та навичок: виразно читати з урахуванням інтонаційних структур та перекладати рідною мовою тексти; аналізувати текст з урахуванням його соціокультурних, стилістичних, лексичних, граматичних і фонетичних особливостей; вести бесіди на теми, рекомендовані програмою з практики усної та письмової мови; інтерпретувати інформацію, відображену авторами у художньому тексті; висловлювати аргументоване судження про основні проблеми, події, дійові особи, про мову та стилістичні особливості тексту.

На державному іспиті з Іноземної мови і методики її навчання студенти-випускники повинні продемонструвати: комунікативну

компетентність, тобто володіння способами формулювання думок відповідною мовою, способами реалізації мовної норми в різних видах мовленнєвої діяльності; соціокультурну компетенцію – знання основних особливостей розвитку країни, мова якої вивчається, та використовування широкого спектру лексико-граматичних засобів мови для висловлення думок з тем, які вивчались, вміння вести бесіди, дискусії, опираючись на граматичний, лексичний та фонетичний матеріал; уміння читати, переказувати й аналізувати оригінальні англомовні художні тексти з урахуванням їхніх стилістичних, лексичних, граматичних і фонетичних особливостей, здійснювати адекватний переклад уривку з англійської мови на українську; володіння професійно-методичними вміннями: конструктивно-планувальними, комунікативно-навчаючими, організаційними, розвиваючо-виховними і дослідницькими, сформованими після вивчення теоретико-практичного курсу методики та під час педагогічної практики.

Зміст програми

Іноземна мова фахового спрямування

Фонетика. Артикуляційна і просодична бази як компоненти фонетичної бази. Артикуляційна база англійської мови. Статичний аспект артикуляційної бази – положення основних артикуляцій: плоский (щільне прилягання до зубів) уклад губ, підтягнутість кінчика язика від зубів, низьке положення задньої частини язика. Динамічний аспект – характер переходу від приголосного до голосного та від голосного до приголосного, динаміка артикуляції голосного в межах складу, на стиках складів (слів).

Просодична база: мелодика, фразова акцентуація, ритм на рівні просодичної бази. Специфіка мелодійного контуру англійського мовлення. Специфіка фразової акцентуації. Специфіка ритму англійського мовлення: контрастне виділення наголошеного складу в акцентній (ритмічній) групі англійської мови.

ЧИТАННЯ, ПЕРЕКЛАД І ПЕРЕКАЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Для правильного **читання** вголос слід пам'ятати про:

а) фразовий наголос, який падає на повнозначні слова (іменники, прикметники, дієслова, числівники, деякі займенники) та не падає на службові слова (артиклі, прийменники, сполучники, частки) допоміжні та модальні дієслова, дієслова-зв'язки;

б) логічний наголос, який може падати на будь-яке слово у реченні;

в) інтонацію: спадну (стверджувальні та заперечні речення, спеціальні питання, друга частина альтернативних питань) та висхідну (загальні питання; слова, що перелічуються, крім останнього; уточнення, перепитування, вибачення).

г) дзвінке вимовляння дзвінких приголосних, особливо наприкінці слів.

Переклад Працюючи з англійським текстом, треба перекласти його так, щоб лексико-стилістичне звучання було природним з точки зору норми української мови.

Між мовами існують граматичні та лексичні відмінності, й це слід враховувати при перекладі.

Чимало проблем викликають багатозначні слова. Тому з усіх наявних значень слід підбирати найточніше.

Для того, щоб розпочати **переказ** тексту, можна використати такі фрази:

This text deals with...

This extract tells us about...

I'll try to say a few words about...

I've read the extract from the book ...

Щоб продовжити переказ тексту, можна скористатися такими фразами.

I think (hope, suggest, believe, suppose)...

In my opinion...

If I am not mistaken...

Frankly speaking...

Most likely (unlikely)...

The point (thing, fact, problem) is...

It seems to me, etc.

При переказі тексту слід пам'ятати про узгодження часів, їх взаємодію у складі окремого складнопідрядного речення й особливо в непрямій мові.

Орієнтовний перелік усних тем на екзамен:

1. "Mass Media in English-speaking Countries and Ukraine".
2. "Teaching practice (reflecting of the teaching experience, what makes a good teacher, class management, problem children)".
3. "The System of Higher Education in English-speaking Countries and Ukraine".
4. "The System of Secondary Education in Great Britain, the USA and Ukraine".
5. "Arts in Our Life (trends in art, art museums, my favourite painter)".
6. "New Information Technologies and modern means of communication".
7. "Sport and Games Popular in English-speaking Countries and Ukraine".
8. "Health Service in Great Britain, USA and Ukraine".
9. "The role of a teacher".
10. "Primary education. Primary school".
11. " World–known universities".
12. "Education system of the USA".
13. "Education system of Great Britain".
14. "Education system of Ukraine".
15. "My Future profession".

16. “Student’s life and studies”.

17. “Seasons and Weather”.

18. “Eating and Drinking Habits in English-speaking Countries and Ukraine”.

19. “There is No Place Like Home (native town/homes and housing in Ukraine)”.

20. “Family Life (family relations, bringing up children, family problems)”.

Методика навчання англійської мови

Методика як наука про навчання іноземних мов. Загальна і окрема методика. Зв’язок методики з іншими науками. Суть поняття “метод”. Метод як базисна категорія і як спосіб діяльності вчителя. Основні та допоміжні методи дослідження у навчанні іноземних мов. Суть поняття “принцип”. Загально-дидактичні та власне методичні принципи навчання іноземних мов. Мета навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах: комплексна реалізація практичних, освітніх, виховних та розвиваючих цілей навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах. Зміст навчання іноземної мови та характеристика його основних компонентів. Урок як основна форма організації навчально-виховного процесу з іноземної мови. Характерні риси уроку іноземної мови. Типи уроків іноземної мови. Структура уроку іноземної мови. Постійні та змінні компоненти. Планування навчального процесу з іноземної мови в середніх навчальних закладах. Види планів. Суть поняття “вправа” та її структура. Класифікація вправ для навчання іноземної мови. Засоби навчання іноземної мови у початковій школі та їх класифікація. Суть поняття “НМК” та його структура. Контроль у навчанні іноземної мови. Види, форми та функції контролю. Тестування. Мета і зміст навчання фонетичного матеріалу в початковій школі. Принцип апроксимації. Система вправ. Проблема навичок і вмінь мовлення у навчанні іноземних мов та їх характеристика. Мета і зміст навчання граматичного матеріалу в початкових класах. Активний і пасивний граматичний мінімум. Система вправ. Мета і

зміст навчання лексичного матеріалу. Активний і пасивний лексичний мінімум. Система вправ. Способи семантизації нових лексичних одиниць та обґрунтуйте вибір того чи іншого способу. Навчання техніки письма: графіки, каліграфії, орфографії. Система вправ. Навчання писемного мовлення. Система вправ. Завдання та труднощі навчання техніки читання. Система вправ. Навчання читання як виду мовленнєвої діяльності. Види читання: ознайомлювальне, вивчаюче та переглядове. Система вправ. Мета і зміст навчання діалогічного мовлення. Система вправ. Мета і зміст навчання монологічного мовлення. Система вправ. Комунікативні функції діалогічного і монологічного мовлення та їх лінгвістичні та психологічні особливості. Мета і зміст навчання аудіювання. Труднощі сприйняття і розуміння аудіотекстів та шляхи їх подолання. Система вправ. Позакласна робота з іноземної мови. Види, форми та принципи позакласної роботи. Сучасна методична концепція: методична система інтенсивного навчання іноземних мов. Характеристика чинних програм з іноземної мови.

Орієнтовний перелік питань на екзамен:

1. Розкрийте методику формування англомовної фонетичної компетенції, мету і зміст навчання вимови, основні типи і види вправ для формування слуховимовних навичок.
2. Розкрийте методику формування англомовної лексичної компетенції, мету і зміст навчання лексики, різні способи семантизації лексичних одиниць.
3. Розкрийте методику формування англомовної граматичної компетенції, мету і зміст навчання граматичного матеріалу, етапи ознайомлення з граматичними структурами активного мінімуму, типи і види вправ для їх засвоєння.
4. Розкрийте методику формування англомовної компетенції в аудіюванні, мету і зміст навчання, суть аудіювання як виду мовленнєвої діяльності, труднощі аудіювання, способи презентації аудіотекстів.

5. Розкрийте методику формування англомовної компетенції в діалогічному мовленні, мету і зміст навчання, використання навчально-мовленнєвих ситуацій, систему вправ для навчання діалогічного мовлення.

6. Розкрийте методику формування англомовної компетенції в монологічному мовленні, мету і зміст навчання, систему вправ для навчання монологічного мовлення.

7. Розкрийте методику формування іншомовної компетенції у техніці читання, поняття «техніка читання», труднощі навчання, методи навчання техніки читання англійською мовою, типи і види вправ для навчання техніки читання.

8. Розкрийте методику формування компетенції у техніці письма, поняття «техніка письма», труднощі навчання, типи і види вправ для навчання графіки та орфографії.

9. Розкрийте вимоги до сучасного уроку іноземної мови у початковій школі, типологію уроків.

10. Розкрийте методику контролю рівня сформованості англомовної комунікативної компетентності: функції, об'єкти, види і форми. Вимоги до контролю знань, навичок і вмінь з англійської мови, оцінювання навчальних досягнень учнів.

11. Розкрийте особливості проведення позакласних заходів з англійської мови у початковій школі.

12. Розкрийте особливості планування освітнього процесу з англійської мови: види планів, планування уроків англійської мови у початковій школі.

13. Розкрийте можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання англійської мови у початковій школі.

14. Використання інтерактивних методів навчання на уроках англійської мови в початковій школі.

15. Використання дидактичних ігор на уроках англійської мови в початковій школі.

16. Використання віршованих матеріалів у процесі навчання англомовної лексики в початковій школі.

17. Особливості навчання англійської мови в Новій українській школі.

18. Гра та ігрова ситуація як один з ефективних прийомів навчання на початковому етапі вивчення англійської мови.

19. Система вправ для навчання англійської мови. Види та типи вправ.

20. Врахування вікових, психологічних та індивідуальних особливостей розвитку учнів початкової школи у процесі навчання англійської мови.

Оцінювання

Оцінка в балах	***ECTS***	***Визначення***	***Екзаменаційна оцінка, (національна шкала)***
90-100	*A*	*Відмінно*	*Відмінно*
81-89	*B*	*Дуже добре*	*Добре*
71-80	*C*	*Добре*	
61-70	*D*	*Задовільно*	*Задовільно*
51-60	*E*	*Достатньо*	

Оцінка **«відмінно»** виставляється якщо студент:

- чітко і швидко знаходить інформацію у тексті, що відповідає основним питанням: що відбувається, де, коли, хто є учасниками подій, до чого приводить поведінка героїв. Логічно і послідовно будує власне розширене висловлювання використовуючи деталі тексту;

- правильно визначає головну ідею та тему тексту, формулює власну думку граматично правильно, обґрунтовує свою точку зору, спираючись на факти тексту, робить власні висновки з подій тексту та поведінки героїв, їх міркувань та вражень;

- володіє термінологією композиційного розподілу тексту, вміє безпомилково визначати всі структурні елементи, обґрунтовує вибір кожної

частини, формулює власні думки чітко, граматично правильно орієнтується у тексті та його змісті;

- дає визначення будь-якому стилістичному прийому, швидко знаходить його у тексті, обґрунтовує використання стилістичних прийомів, використовує у власному мовленні синоніми, факти тексту;

- безпомилково визначає головних героїв, визначає взаємовідносини між героями та їх почуттями, вміє давати їм правильну характеристики цитатами з тексту, тобто володіє вміннями прямої та непрямої характеристики, висловлює власне ставлення до опису героїв, їх вчинків тощо.

- вірно аналізує речення.

- правильно та повно розкриває зміст матеріалу з поставленого питання;

- у відповіді на теоретичне питання висвітлює не тільки теоретичний матеріал, а різні погляди вчених на певну проблему, а й влучні приклади;

- послідовно, логічно, обґрунтовано, безпомилково викладає матеріал;

- вільно володіє професійною термінологією.

Оцінка **«добре»** виставляється якщо студент:

-логічно і послідовно будує власне висловлювання використовуючи деталі тексту. Чітко і швидко знаходить інформацію у тексті, що відповідає основним питанням: що відбувається, де, коли, хто є учасниками подій, до чого приводить поведінка героїв проте робить незначні лексико-граматичні помилки;

- правильно визначає головну ідею та тему тексту, обґрунтовує свою точку зору, спираючись на факти тексту, але припускає незначні лексико-граматичні помилки;

- володіє термінологією композиційного розподілу тексту, але допускає незначні помилки у знаходженні їх у тексті, вміє визначати всі структурні

елементи, обґрунтовує вибір кожної частини, формулює власні думки, але робить незначні лексико-граматичні помилки;

- дає визначення будь-якому стилістичному прийому, швидко знаходить його у тексті, обґрунтовує використання стилістичних прийомів, використовує у власному мовленні синоніми, факти тексту, але робить незначні лексико-граматичні помилки;

- визначає головних героїв, визначає взаємовідносини між героями та їх почуттями, вміє давати їм характеристику, використовуючи цитати з тексту, тобто володіє вміннями прямої та непрямої характеристики, висловлює власне ставлення до опису героїв, їх вчинків тощо, але при цьому робить не грубі лексико-граматичні помилки.

- правильно та повно розкриває зміст матеріалу з поставленого питання;

- у відповіді на теоретичне питання висвітлює не тільки теоретичний матеріал, різні погляди вчених на певну проблему, а й влучні приклади;

- послідовно, логічно, обґрунтовано викладає матеріал, але з не грубими помилками;

- володіє професійною термінологією з незначними помилками.

Оцінка **«задовільно»** виставляється якщо студент:

- знаходить інформацію у тексті, що відповідає основним питанням: що відбувається, де, коли, хто є учасниками подій, до чого приводить поведінка героїв проте робить значні лексико-граматичні помилки;

- має труднощі у визначенні та обґрунтуванні основної ідеї тексту та власних висновків, припускає значні лексико-граматичні помилки;

- погано орієнтується в термінології, робить помилки у визначенні структурних елементів, має труднощі в обґрунтуванні власних думок щодо кожної структурної частини твору, робить значні лексико-граматичні помилки;

- плутає визначення стилістичних прийомів та робить помилки у знаходженні їх у тексті;

- визначає головних героїв, використовуючи при цьому мову тексту, проте не вміє робити власних ґрунтовних висновків;

- має знання і розуміння тільки основного програмового матеріалу з поставленого питання;

- у відповіді на теоретичне питання висвітлює тільки теоретичний матеріал, розкриває погляди декількох вчених на певну проблему, але не наводить влучні приклади;

- має послідовний, логічний, але необґрунтований виклад матеріалу, який містить незначні помилки;

- показує недостатнє володіння професійною термінологією.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється якщо студент:

- порушує логіку викладу матеріалу, не вміє використовувати факти та деталі тексту, обґрунтовувати власну точку зору, робить значні та грубі помилки, які впливають на розуміння змісту висловлювання;

- визначає тему тексту, проте не може визначити головну ідею, не вміє обґрунтовувати власну точку зору та роботи висновки;

- практично не володіє термінологією, помилково визначає структурні елементи та не вміє обґрунтовувати їх вибір, робить грубі лексико-граматичні помилки;

- визначає деякі стилістичні прийоми, має труднощі у знаходженні їх у тексті, та не вміє обґрунтовувати їх використання;

- визначає головних героїв, але характеризує їх, використовуючи при цьому тільки цитати з тексту, проте не вміє висловлювати власну точку зору.

- у відповіді на питання висвітлює теоретичний матеріал не в повному обсязі – спрощений виклад матеріалу;

- те, що у відповіді на теоретичне питання висвітлюється неповністю теоретичний матеріал, не розкриваються різні погляди вчених на певну проблему, не наводяться влучні приклади;

- показує послідовний, спрощений виклад матеріалу з грубими помилками;

- показує часткове володіння професійною термінологією, з грубими помилками.

Література

Іноземна мова фахового спрямування

1. Голіцинський Ю. Б. Граматика англійської мови. Збірник вправ. Київ: Фірма "ІНКОС", 2005. – 537с.

2. Тучина Н. В. Speak English With Pleasure. – Харків, СПДФЛ Шапиро, 2004. – 288с.

3.Evans Virginia. Longman. English Grammar Book. Round up 5. 2004

4. Alexander L.G. Longman Advanced Grammar. Longman group, UK, 2000.

5. Alexander L.G. Longman English Grammar Practice. - Longman. USA, 2006.

6. Harris N., Mower D., Sikorzunska A. Opportunities Intermediate. – Longman, England, 2000

7. N. Coe, M. Harrison, K. Paterson. Oxford Practice Grammar. – Oxford University Press, 2006. – 296 p.

8. Evans V. CPE Use of English. Express Publishing. Cambridge – 2004.

9. Evans V. "Grammar Way" Express Publishing, 2003.

10. McCarthy M., O'Dell F. English Vocabulary in Use. Upper-intermediate. Cambridge University Press, 2005.

11. McCarthy M., O'Dell F. English Phrasal Verbs in Use. Cambridge University Press, 2005.

12. Murphy Raymond. English Grammar in Use. – Cambridge University Press, 2007. – 328p.

13. Opportunities. Students' Book. – Pearson Education Limited, 2000. – England. – 128p.

14. Wakeman K. Grammar three. Teacher's Book/ – Oxford University Press, 2003. – 258p.

15. Watcyn-Jones P. Test Your Idioms. Penguin English Guides, 2008.

16. Watcyn-Jones P., Jake Allsop. Test Your Phrasal Verbs. Penguin English Guides, 2008.

17. Watcyn-Jones P., Jake Allsop. Test Your Preposition. Penguin English Guides, 2008.

18. Wyatt R. Test your vocabulary for FCE. Penguin English Guides, 2008.

19. Watcyn-Jones P., Jake Allsop. Test your Grammar and Usage for FCE. Penguin English Guides, 2008.

Методика навчання англійської мови

1. Бабенко Т.В. Навчання англійської мови учнів початкової школи: навч. посібн.. – Львів, ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – 222 с.

2. Бігич О.Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи: Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2006. – 200 с.

3. Бігич О.Б. Планування уроку англійської мови в початковій школі: посібник / О.Б.Бігич. – К.: Ленвіт, 2006. – 64 с.

4. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання С.Ю.Ніколаєва. Переклад з англ. - К.: Ленвіт, 2003. - 273с.

5. Книга вчителя іноземної мови: Довідково-методичне видання / Упоряд. О.Я. Коваленко, І.П.Кудіна. - Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. - 240 с.

6. Контрольні завдання з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах /Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої та М.Т.Солов'я. - К., 2002.-356 с.

7. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2002. – 328 с.

8. Морська Л. Теорія та практика методики навчання англійської мови / Л. Морська. – Тернопіль : Астон, 2003.

9. Практикум з методики викладання англійської мови у середніх навчальних закладах: Посібник. Вид, 2-е, доп. і переробл. /Кол. авторів під керівн. С.Ю.Ніколаєвої, - К.: Ленвіт, 2004. - 360 с.

10. Роман С.В. Методика навчання англійської мови у початковій школі / Роман С.В./ К.: Ленвіт, 2005.-208с.

11. Структурно-логічні схеми і таблиці з методики викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах / Укл. С.Ю.Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2004. - 208с.

12. Тарнопольський О. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навчальний посібник / Тарнопольський О. – К. : Фірма “ІНКОС”, 2006.